

Til lovforslag nr. L 64. Betænkning afgivet af skatte- og afgiftsudvalget den 13. december 1982

Betænkning

over

Forslag til lov om en midlertidig formueafgift af visse pensionskapitaler m.v.

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til ministeren for skatter og afgifter, som denne har besvaret skriftligt og i samråd.

Udvalget har desuden modtaget skriftlig og/eller mundtlig henvendelse fra:

Assurandør-Societetet,
 Danmarks Sparekasseforening,
 De samvirkende telefonselskaber, KTAS,
 JKT og FKT,
 Foreningen af Firmapensionskasser,
 KFAs pensionskasse,
 Kommunernes Landsforening,
 Kommunernes Pensionsforsikring A/S,
 Københavns Havnevæsens pensionskasse,
 Livs- og Pensionsforsikringselskabernes
 Forening,
 NES A/S,
 Pensionskasserådet,
 Reisinger, Robert, overlærer, Rødovre,
 Statsanstalten for Livsforsikring og
 Worziger Assurance.

Idet der henvises til den mellem regeringen og socialdemokratiet indgåede aftale af 13. december 1982, der er optrykt som bilag til betænkningen, indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, det konservative folkepartis, venstres, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren for skatter og afgifter stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) mener, at der bør ske en rentebeskatning af pensionskasserne. Denne beskatning skulle have to formål. Det er nødvendigt med en mindre kapitaltilvækst i pen-

sionskasserne, hvis der skal være dækning for den opskrevne kapital. Den udvikling, vi har haft de senere år, har medført, at der er sket en ophobning af kapital i pensionskasserne samtidig med, at statens underskud er vokset voldsomt. Denne udvikling er til dels begrundet i, at pensionskassernes rentetilskrivninger er skattefri, dels at renten er så høj. Skal denne ubalance mindskes, må der ske en kapitaloverførsel fra kasserne til staten. Da renten er det store problem, ville det være naturligt at beskatte denne rente.

Det andet formål med en beskatning af pensionskasserne skulle være at gøre det mindre fordelagtigt for disse kasser at købe statsobligationer, så deres placeringer ville flytte til opkøb af indeksobligationer. Derfor er det vigtigt, at der beskattes på en sådan måde, at forrentningen efter skat bliver mindre på statsobligationer end på indeksobligationer.

Da det efter lovforslaget er formuen, der beskattes, tilgodeses dette formål overhovedet ikke.

Mindretallet mener, at denne form for beskatning for det første ikke tilgodeser de formål, mindretallet måtte have med en beskatning, og for det andet rammer skævt, alt efter hvordan pensionskasserne har placeret deres kapital.

Realrentebeskatningen, der skal afløse formueafgiften, rammer ikke på samme måde skævt, men tilgodeser ikke opkøb af indeksobligationer.

Mindretallet kan derfor ikke stemme for lovforslaget ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets medlem af udvalget) udtaler:

Da Danmark først og fremmest har brug for, at skatteplyndringen mindskes, og da det foreliggende lovforslag går ud på at øge skatetrykket, indstiller mindretallet lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *tredje mindretal* (det radikale venstres medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Efter lovforslaget skal helt nye, hidtil skattefrie områder beskattes. Lovforslaget blev fremsat den 17. november. Der har således været mindre end 1 måned for folketinget til at arbejde med lovforslaget. Under gennemgangen er nogle utilsigtede virkninger blevet opdaget og ændret, f.eks. at nogle kommuner efter regeringsforslaget skulle betale formueskatten, mens andre slap. Andre formentlig også utilsigtede virkninger er ikke ændret. Det gælder f.eks. det forhold, at livrenter tegnet i de seneste år med en garanteret rente på 16–20 pct. friholdes, såfremt udbetalingen er påbegyndt, mens andre livrenter også baseret på langvarig opsparring indtil 30 år rammes af skatten. Den første slags ordninger er ca. ¼ af al friholdt kapital i forsikringsselskaberne. Af den anden slags er der ofte tale om pensioner, der kun udgør halvdelen af tjenestemandspensioner.

Resultatet er, at regeringspartierne og socialdemokratiet vil gennemføre en beskatning, der hviler på grove og i en vis udstrækning tilfældige beskatningskriterier.

Det må også anføres, at forsikringsselskaber, pensionskasser m.v. ved den valgte fremgangsmåde – at hastegennemføre lovforslaget – påføres særlige vanskeligheder, fordi de udbetalinger, der skal ske i januar, allerede er beregnet og nu må gøres om.

Selv om forskellige regeringer i de senere år for ofte er kommet med hastelovgivning, er dette lovforslag formentlig i højere grad end før præget af hastværk. Det radikale venstre er tilhænger af beskatning af hidtil skattefrie områder og mener, at de renter, hvorpå pensioner baseres, må tilsikres en rente ud over inflationsdækningen på 3½ pct., men en lovgivning herom må hvile på et gennearbejdet grundlag.

Ændringsforslag

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af et *flertal* (Bakholt (S), Camre (S), Egon Jensen (S), Lykketoft (S), Karl Nielsen (S), Tastesen (S), Hagen Hagensen (KF), Gammelegaard (KF), Anders Poulsen (V), Fogh Rasmussen (V), Emmert Andersen (CD), Bente Juncker (CD) og Arne Bjerregaard (KrF)):

Til § 1

1) Ordene »og 1984« udgår.

Til § 2

2) I *stk. 1* affattes *nr. 7* og *nr. 8* således:

- »7) hjælpe- og understøttelsesfonde efter pensionsbeskatningslovens § 52,
- 8) kapitalpensionsfonde, der er godkendt efter pensionsbeskatningslovens § 12, og«.

3) I *stk. 1* indsættes efter *nr. 8* som nyt nummer:

- »9) tontineordninger som nævnt i pensionsbeskatningslovens § 7, *stk. 1*, sidste punktum.«

4) *Stk. 2, nr. 3*, affattes således:

- »3) indekskonti efter pensionsbeskatningslovens § 15, jfr. dog *stk. 3*.«

5) Som nyt stykke indsættes efter *stk. 2*:

- »*Stk. 3*. Indekskonti er fritaget for afgiftspligt, hvis løbende udbetaling er påbegyndt inden den 1. januar 1983.«

Til § 3

6) I *stk. 4* indsættes efter *nr. 2* som nyt nummer:

- »3) præmiereserver og andre reserver vedrørende kapitalforsikring, der den 31. december 1982 er omfattet af pensionsbeskatningslovens § 53,«.

7) I *stk. 4* indsættes efter *nr. 2* som nyt nummer:

- »4) præmiereserver og andre reserver vedrørende forsikrings- og pensionsaftaler med kommuner for disses tjenestemandspensionsforpligtelser,«.

Nr. 3-8 bliver herefter nr. 5-10.

8) *Stk. 4, nr. 5*, der bliver nr. 7, affattes således:

»7) forfaldne udbytter og tantiemer samt forfaldne renter af garantikapital,«.

9) *I stk. 4, nr. 8*, der bliver nr. 10, indsættes efter »pensionister«: »og bortset fra renteudgifter, der ikke er forfaldne«.

Til § 4

10) *I stk. 5, 1. pkt.*, ændres »værdien« til: »den afgiftspligtige værdi«.

11) *I stk. 5, 2. pkt.*, ændres »§ 3, stk. 4, nr. 2, 6 og 7« til: »§ 3, stk. 4, nr. 2, 3, 4, 8 og 9«.

Til § 6

12) Paragraffen affattes således:

»§ 6. Afgiften beregnes på grundlag af formuen pr. 31. december 1982. Afgiften udgør 2,5 pct. af denne formue.«

Til § 7

13) *Stk. 1* affattes således:

»De afgiftspligtige efter § 2, stk. 1, indgiver opgørelse over den afgiftspligtige formue senest den 15. juli 1983. Afgiften indbetales samtidig med indsendelsen af opgørelsen.«

Til § 8

14) *I stk. 1, 2. pkt.*, ændres »de i § 7, stk. 1, fastsatte frister.« til: »den i § 7, stk. 1, fastsatte frist.«

15) *I stk. 1, 3. pkt.*, ændres »frister« til: »frist«.

Til § 9

16) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Anser en afgiftspligtig kontohaver i et pengeinstitut den af pengeinstituttet foretagne opgørelse af afgiftsgrundlaget eller beregning af afgiften for urigtig, kan den afgiftspligtige indbringe spørgsmålet for landskatteretten inden 8 uger efter betalingstidspunktet efter § 7, stk. 1. Kontohaveren skal vedlægge en erklæring fra pengeinstituttet om beregning af afgiften og anføre, på hvilke

punkter kontohaveren mener, at afgiften er opgjort forkert, samt pengeinstituttets kommentarer hertil.«

Stk. 3-4 bliver herefter stk. 4-5.

17) *I stk. 3*, der bliver stk. 4, indføjes i *1. pkt.* efter »anvendelse«: »på klager over afgiftsændringer foretaget af ligningsrådet, jfr. stk. 1 og 2, og klager over pengeinstituttets opgørelse af afgiften, jfr. stk. 3«.

Til § 11

18) *I stk. 2* affattes *2. pkt.* således:

»Dette gælder, uanset om der er aftalt en forsikrings- eller pensionsydelse med bestemte beløb, herunder livrenter uden ret til bonus.«

19) *I stk. 3, 1. pkt.*, ændres »de i § 6, stk. 1, nævnte tidspunkter« til: »det i § 6 nævnte tidspunkt«.

20) *I stk. 4, 2. pkt.*, ændres »i det enkelte år« til: »1983«.

21) *I stk. 8, 3. pkt.*, ændres »i det enkelte år« til: »1983«.

Til § 12

22) *I stk. 1* ændres i *1. pkt.* »foregående år« til: »1982«, og i *2. pkt.* ændres »i det foregående år« til: »1982«.

23) *I stk. 2, 2. pkt.*, ændres »i det foregående år« til: »1982«.

Til § 13

24) *I stk. 1, 2. pkt.*, ændres »stk. 2-4« til: »§ 9, stk. 2 og 4-5«.

Bemærkninger

Til nr. 1, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22 og 23

Efter ændringsforslag nr. 1 skal formueafgiften kun betales i 1983, men ikke i 1984. De øvrige ændringsforslag er konsekvenser heraf.

Til nr. 2, 4, 5, 10, 11 og 24

Ændringerne er redaktionelle.

Til nr. 3

Ved ændringsforslaget præciseres det, at tontineordninger er omfattet af lovforslaget.

Til nr. 6

Af de kapitalforsikringer (herunder rateforsikringer), der er nævnt i pensionsbeskatningslovens § 53, skal der hverken betales afgift efter pensionsbeskatningsloven eller indkomstskat, når forsikringsbegivenheden indtræder. Hvis den berettigede skal have kapitalen udbetalt i rater eller træffer aftale med forsikringsselskabet om at udskyde udbetalingen, skal han efter § 53 betale indkomstskat af den årlige rentetilvækst.

I de tilfælde, hvor rateudbetalingen er påbegyndt inden 1. januar 1983, er ordningen efter lovforslaget fritaget for formueafgiften.

Derimod gælder fritagelsen ikke, hvor ratevis udbetaling først påbegyndes efter 1. januar 1983. Fritagelsen gælder heller ikke, hvor kapitaludbetaling er udskudt til efter 1. januar 1983.

Det er fundet rimeligt generelt at fritage for afgiften i tilfælde, der er omfattet af pensionsbeskatningslovens § 53. Ændringsforslaget går ud på at gennemføre en sådan fritagelse.

Til nr. 7

Et stort antal kommuner har afdækket deres pensionsforpligtelser over for kommunens tjenestemænd ved at tegne en forsikring. Forsikringsordningen går ud på, at selskabet ved den enkelte tjenestemands pensionering eller død udbetaler en grundpension samt bonus til kommunen, som udbetaler pensionen til tjenestemanden eller dennes efterladte. Det er alene kommunen og ikke forsikringsselskabet, der over for tjenestemanden og dennes pårørende er forpligtet til at betale pensionen.

De resterende kommuner har ikke foreta-

get en sådan afdækning af deres tjenestemandspensionsforpligtelser.

Det er fundet rimeligt, at de kommuner, der har afdækket pensionsforpligtelserne, ikke skal stilles ringere end de øvrige kommuner. Ændringsforslaget går derfor ud på, at den del af forsikringsselskabets formue, der vedrører de nævnte forsikringer, fritages for afgiften.

Til nr. 8

Efter lovforslaget kan der ved formueopgørelsen bortses fra forfaldne udbytter og tantiemer. I gensidige forsikringsselskaber kan forfaldne renter af garantikapitalen sidestilles med forfaldne udbytter og tantiemer. Ændringsforslaget går derfor ud på at holde de nævnte renter uden for afgiftsgrundlaget.

Til nr. 9

Ved ændringsforslaget præciseres det, at ikke forfaldne renteudgifter ikke fragår i afgiftsgrundlaget. Dette er i overensstemmelse med, at ikke forfaldne renteindtægter ikke skal medregnes til de afgiftspligtige aktiver.

Til nr. 16 og 17

Efter ændringsforslaget kan den afgiftspligtige kontohaver i et pengeinstitut klage over pengeinstitutets opgørelse af afgiftsgrundlaget og beregning af afgiften. Det er en betingelse for denne klageadgang, at kontohaveren vedlægger en opgørelse fra pengeinstitutet over, hvorledes afgiften er beregnet. Kontohaveren skal samtidig anføre, hvorfor han mener, at afgiften er forkert opgjort, og vedlægge pengeinstitutets kommentarer hertil.

Til nr. 18

Ændringsforslaget går ud på at præcisere, at afgiften også skal kunne fordeles på livrenter uden ret til bonus.

Hagen Hagensen (KF) fmd. Gammelgaard (KF) Anders Poulsen (V) nfmd.

Fogh Rasmussen (V) Glistrup (FP) Arne Bjerregaard (KrF) Emmert Andersen (CD)

Bente Juncker (CD) Bakholt (S) Camre (S) Egon Jensen (S) Lykketoft (S)

Karl Nielsen (S) Tastesen (S) Bernhard Baunsgaard (RV) Hove Sørensen (SF)

Marianne Bentsen-Pedersen (SF)

Partiet VS havde ikke medlemmer i udvalget.

MINISTERIET FOR SKATTER OG AFGIFTER

Den 13. december 1982

AFTALE

mellem regeringen og socialdemokratiet

Parterne er enige om:

1. at gennemføre det af regeringen fremsatte lovforslag til en midlertidig formueafgift på pensioner m.v. for 1983. Hvis den under punkt 2. aftalte ny lovgivning af tekniske grunde ikke kan sættes i kraft med virkning for 1984, skal den midlertidige formueafgift også gælde for dette år, dog med den ændring, at aktier m.v., fast ejendom og indeksobligationer fra realkreditinstitutioner fritages for afgift i 1984,
2. at der fra og med 1984 gennemføres en lovgivning om afgift af afkast af pensionsopsparing, der er indtjent i det forudgående indkomstår af de personer og institutioner, som omfattes af lovforslaget om en midlertidig formueafgift. Afgiften skal beregnes efter nærmere fastsatte regler, der ud over dækning af afgiftsbeløbet og stigningen i prisniveauet giver mulighed for en forrentning på 3½ pct. Afgiften skal i princippet alene påhvile afkast af ny- og genplaceringer, der har fundet sted efter 1. januar 1983. Dette søges gennemført ved, at den afgiftsfri del af formueafkastet i løbet af en årrække gradvis nedsættes. I vedlagte bilag er der angivet metoder til fastsættelse af afgiftsgrundlag og afgiftsprocenter.
3. at der i skatteministeriets regie nedsættes

et teknisk udvalg, der med ovennævnte målsætning for øje skal udarbejde lovforslag, der skal foreligge senest 1. april 1983 til vedtagelse inden udgangen af folketingsåret 1982-83.

Ved udarbejdelsen af lovforslaget skal der tilstræbes en afbalanceret afgiftsbelastning for de enkelte pensionskasser, forsikrings-selskaber samt især for den enkelte pensionist, forsikringshaver eller kontohaver, alt under hensyntagen til de samfundsmæssige virkninger af en langsigtet pensionsopsparing og de enkelte spareres forventninger om en rimelig pensionsdækning og pensionskapitalens aktive investering i erhvervslivet og boligsektoren.

Udvalget skal udarbejde lovforslaget med udgangspunkt i de metoder, der er opstillet i bilaget. Såfremt det måtte vise sig påkrævet at ændre metoderne, udarbejder udvalget forslag hertil. Sådanne ændringer kræver enighed mellem aftaleparterne.

De fire regeringspartier og socialdemokratiet, som er enige om denne aftales gennemførelse og om et skabe tryghed om pensionsbeskatningen, er derfor også enige om ikke herudover at medvirke til nogen yderligere afgifts- eller skattelovgivning vedrørende pensionsopsparing, der er sket inden 1. januar 1984.

Metoder til fastsættelse af afgiftsgrundlag og afgiftsprocenter

Afgiftsgrundlaget for den afgift, der skal betales i et år, er afkastet det foregående år. Dog friholdes i princippet afkastet af placeringer foretaget før 1. januar 1983.

Friholdelsen gennemføres af praktisk administrative grunde ved hjælp af skematiske regler for, hvor stor andel af det samlede afkast der skal henføres til placeringer fra før 1. januar 1983. Den afgiftsfri del af afkastet opgøres efter forholdet mellem kontantværdien af de nævnte formueaktiver pr. 31. december 1982 og kontantværdien af de tilsvarende arter af formueaktiver ved udgangen af det pågældende indkomstår. Kontantværdien pr. 31. december 1982 nedsættes med 8 pct. det første år og med yderligere 8 pct. af det oprindelige beløb for hvert af de følgende år.

Det årlige afkast omfatter nominelle renter og kursbevægelser og opgøres årligt på grundlag af lagerprincippet.

Afkast af aktier m.v., fast ejendom og indeksobligationer fra realkreditinstitutioner indgår ikke i afgiftsgrundlaget.

Afgiftsprocenten opgøres med udgangspunkt i den gennemsnitlige effektive obligationsrente i indkomståret. Herfra trækkes den gennemsnitlige prisstigningsprocent i forhold til året før samt en afgiftsfri realforrentning på 3½ pct. Derved fremkommer den overskydende realrente, og afgiftsprocenten opgøres som den overskydende realrente udtrykt i procent af den gennemsnitlige effektive obligationsrente. Prisstigningstakten beregnes ved hjælp af nettoprisindekset.